

Резерв rescEU в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза

Ценен ресурс за европейската гражданска защита, въпреки някои пречки за изпълнението и устойчивостта, дължащи се на слабости в планирането

Съдържание

Точки

01—13 | Основни послания

01—07 | Защо тази област е от значение

08—13 | Какво констатира и какво препоръчва ЕСП

14—74 | Подробни констатации и оценки

14—37 | **Поканите за представяне на предложения са били до голяма степен съобразени с нуждите, но ограниченият период за използване на средствата по NextGenerationEU се е отразил върху тяхното планиране**

18—22 | Поканите за представяне на предложения са изготвени въз основа на анализи на пропуските, но в някои случаи липсва информация за нуждите на държавите членки

23—28 | Необходимостта от усвояване на средствата по NextGenerationEU (NGEU) в кратък срок е възпрепятствала планирането на някои покани за представяне на предложения

29—34 | Комисията и държавите членки невинаги са използвали полезни взаимодействия за изграждането на общ стратегически резерв на ЕС

35—37 | На етапа на планиране Комисията не е взела предвид поддържането на устойчивост след приключването проектите, финансирани по NextGenerationEU

38—58 | **Способностите по rescEU в повечето случаи са били придобити и поддържани по подходящ начин, с известни закъснения в предоставянето им на разположение**

41—48 | Активите за проектите по rescEU като цяло са били осигурени с обществени поръчки в съответствие с изискванията, определени в поканите за представяне на предложения и договорите за безвъзмездна финансова помощ

49—52 | При повечето проекти се наблюдават закъснения, които са удължили срока на доставка на някои способности

53—58 | Поддържането на запаси е било предвидено само до края на срока на наличност на средствата по линия на NextGenerationEU

59—74 | Способностите по rescEU са използвани ефективно, но свързаните с тях процедури за възстановяване на разходите понякога са тромави

63—69 | Способностите по rescEU са използвани ефективно и е извършена бърза адаптация към нови извънредни ситуации

70—71 | Забавяния в подаването на искания за възстановяване на разходите поради административна тежест

72—74 | Основателни причини за отказ да се реагира по rescEU

Приложения

Приложение I — Относно настоящия одит

Приложение II — Извадки на ЕСП

Съкращения

Отговори на Европейската комисия

Хронология

Одитен екип

01

Основни послания

Защо тази област е от значение

- 01** Механизмът за гражданска защита на Съюза (МГЗС) е система за координиране на реакцията при бедствия и гражданската защита сред държавите — членки на ЕС, и още десет държави извън ЕС, получаващи подкрепа от Европейската комисия. В област, в която държавите членки носят основната отговорност, ролята на МГЗС се основава на три стълба: превенция, подготвеност и реакция при бедствия. Създаден в рамките на МГЗС, rescEU представлява стратегическият резерв на ЕС от способности за реагиране при бедствия. Резервът включва самолети и хеликоптери за гасене на пожари и медицинска евакуация, както и няколко основни запаса, в т.ч. поледи болници, генератори за електричество и оборудване за подслон, медицински консумативи и оборудване за реагиране при химически, биологични, радиологични и ядрени извънредни ситуации. Той е замислен като допълнително ниво на защита, за да може ЕС да реагира с тази крайна мярка, когато наличните способности на национално равнище или предварително договорените способности на държавите членки не могат да осигурят ефективна реакция.

- 02** През последните години Европа е изправена пред значителни предизвикателства, произтичащи от все по-сложната ситуация на рискове и заплахи. Тези предизвикателства включват опасения за сигурността, като военната агресия на Русия в Украйна, проблеми, свързани с общественото здраве, пандемията от COVID-19, изменението на климата и природните бедствия. В този контекст се наблюдава значително увеличение на случаите на задействане на МГЗС. В периода от 2020 г. до 2024 г. МГЗС е бил задействан 657 пъти, което е четири пъти повече в сравнение с предходните пет години. [Европейската стратегия за Съюз на подготвеност](#) от 2025 г. и [Стратегията на ЕС за натрупване на запаси](#) са приети наскоро и отразяват нарастващото значение на гражданската защита и готовността за действие при извънредни ситуации на равнището на ЕС.
- 03** Бюджетът на МГЗС в многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. възлиза на 3,7 млрд. евро. Това включва разпределените средства по многогодишната финансова рамка в размер на 1,6 млрд. евро и допълнителни временни разпределени средства по NextGenerationEU в размер на 2 млрд. евро, предоставени за целите на възстановяване на ЕС и неговите държави членки след пандемията от COVID-19. Тези суми са допълнени с вноски за МГЗС от участващите държави извън ЕС. Вноските възлизат на 114 млн. евро за периода 2021—2027 г. Три четвърти (2,9 млрд. евро) от финансирането по МГЗС за периода 2021—2027 г. са разпределени за резерва rescEU.
- 04** Европейската комисия е представила [законодателно предложение](#) за регламент за МГЗС и подкрепата от Съюза за подготвеността и реакцията при извънредни здравни ситуации, който да замени понастоящем действащия [регламент от 2021 г.](#) Предложеният бюджет, в размер на 10,7 млрд. евро по новата многогодишна финансова рамка за периода 2028—2034 г., е значително по-голям от настоящия. ЕСП публикува свое [становище](#) относно предложението.
- 05** В настоящия одит ЕСП разглежда планирането и изпълнението от страна на Комисията на проекти, насочени към създаването и натрупването на запаси в резерва rescEU, както и тяхното използване. ЕСП провери дали:
- Комисията е анализирала нуждите и недостига на равнище ЕС и дали е изготвила поканите за представяне на предложения в съответствие с установените нужди;
 - финансираните от rescEU проекти са били изпълнени ефективно, включително тяхната поддръжка, след като започнат да функционират;
 - резервът rescEU е бил използван ефективно за удовлетворяването на искания за помощ при бедствия и дали е използван като крайна мярка, както е било предвидено първоначално. Одиторите провериха също дали решенията да не се отговаря на искания за активиране са били основателни.

- 06** Одитът обхваща поканите за представяне на предложения по линия на rescEU, финансираните проекти и действията за реакция в периода 2022—2024 г., управлявани от генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“. ЕСП одитира дейността на Органа на Комисията за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации във връзка с две покани за представяне на предложения и три проекта от одитната извадка в областта на мерките за справяне с медицински, химически, биологични, радиологични и ядрени неотложни ситуации.
- 07** ЕСП извърши настоящия одит, като взе предвид значението на гражданската защита, а напоследък и на подготвеността като цяло, в контекста на нарастващите рискове (точка **02**). Докладът предоставя на създателите на политики и на обществеността независима оценка на начина, по който резервът rescEU в МГЗС допринася за гражданската защита на ЕС. Посочени са недостатъците и са предложени препоръки за подобрене, които могат да допринесат за текущия законодателен процес за въвеждането на новия МГЗС за периода 2028—2034 г. Повече информация за обхвата и подхода на одита е представена в [приложение I](#).

Какво констатира и какво препоръчва ЕСП

- 08** Като цяло ЕСП заключава, че резервът rescEU в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза е предоставил ценен принос за европейската гражданска защита чрез придобиването и наемането на различни способности по rescEU и чрез използването им по време на криза. Слабостите в планирането на поканите за представяне на предложения обаче са се отразили върху изпълнението и устойчивостта на проектите. В някои случаи процедурите, свързани с искането за възстановяване на разходи за предприети действия, са били тромави.
- 09** ЕСП установи, че Комисията е осигурила способности по rescEU най-вече въз основа на установените нужди и че включените в извадката покани за представяне на предложения са изготвени въз основа на анализи на пропуските на равнище ЕС, извършени преди въвеждането на rescEU. Има обаче случаи, в които Комисията не е разполагала с информация относно нуждите на държавите членки от определени способности: понякога тази информация е попадала в областта на националната сигурност, поради което е била поверителна. Размерът на финансирането, отпуснато за покани за представяне на предложения, невинаги е пряко свързан с оценка на нуждите. Освен това ограниченият период за използване на средствата по NextGenerationEU е възпрепятствал планирането на някои от поканите за представяне на предложения (вж. точки **14—28**).

Препоръка 1

Да се извършва по-добро разпределение на финансирането въз основа на установените нужди

При планирането на нови способности по rescEU Комисията следва да отпуска финансиране само за онези способности, за които разполага с достатъчно информация от държавите членки, че запълват липси на равнището на ЕС.

Целеви срок за изпълнение — до края на 2028 г.

- 10** Комисията и държавите членки невинаги са използвали полезни взаимодействия при изграждането на общ стратегически резерв на ЕС. Поканите за представяне на предложения например представляват състезателна процедура, която поради конкурентния си характер е насърчила кандидатите да се състезават помежду си за финансирането. В документите за поканите за представяне на предложения липсват изрични разпоредби за възможността да се правят общи покупки от държавите членки. Въпреки че са положени усилия за съвместно закупуване на запаси в рамките на резерва rescEU, ЕСП установи, че тези усилия са довели до резултати само в един случай на рамково споразумение. (вж. точки [29—34](#)).

Препоръка 2

Да се насърчава използването на полезни взаимодействия в процеса на финансиране на действия в подкрепа на резерва rescEU

С оглед да постигне по-добри цени, по-бързи срокове за доставка и подобрения в оперативната съвместимост на определено оборудване, Комисията следва:

- а) да разработва покани за представяне на предложения, които насърчават сътрудничеството между държавите членки, например чрез общи заявления, в случаите, когато това е целесъобразно;
- б) да развива способностите по rescEU чрез съвместно възлагане на обществени поръчки между Комисията и държавите членки в случаите, когато това е възможно.

Целеви срок за изпълнение — до края на 2028 г.

- 11** ЕСП заключи, че в повечето случаи способностите по rescEU са били осигурени и поддържани достатъчно добре през периода на изпълнение на проектите, съгласно изискванията в поканите за представяне на предложения. Въпреки това закъсненията при възлагането на обществени поръчки за някои способности са се отразили върху навременното им използване. По отношение на безвъзмездната финансова помощ, предоставена по NextGenerationEU, в поканите за представяне на предложения Комисията не е включила изискване за устойчивост след крайния срок на проекта. Във всички проекти поддържането на запаси е било предвидено само до края на периода, в който средствата по NextGenerationEU са били налични, като поддръжката след този срок не е била предвидена на този етап. Едва през 2025 г. Комисията е работила с държавите членки за оценка на нуждите от поддръжка след крайния срок на проектите и за осигуряване на изпълнението на проектите по NextGenerationEU от септември 2026 г. до декември 2028 г.
- 12** ЕСП установи също така, че Комисията е включила в две покани за представяне на предложения аспекта „сигурност на доставките“ за някои способности по принцип и че тяхното закупуване е било отворено за доставчици както от ЕС, така и извън Съюза. Одиторите установиха също, че Комисията е започнала да проучва подходи за подобряване на управлението на договореностите за осигуряване на запаси от гледна точка както на управлението на разходите, така и на готовността за предприемане на действия. Тези подходи обаче все още не са приложени на практика. (вж. точки [35—58](#)).

Препоръка 3

Да се подобри устойчивостта на проектите по rescEU

Комисията следва в сътрудничество с държавите членки:

- а) да планира поддържането на запасите по rescEU през целия им срок на експлоатация;
- б) да разгледа възможните начини за засилване на сигурността на доставките, като насърчава възлагането на обществени поръчки на европейски производители;
- в) да подобри ефективността на управлението на настоящите и бъдещите договорености за натрупване на запаси.

Целеви срок за изпълнение — до края на 2028 г.

- 13** ЕСП установи, че rescEU е реагирал ефективно на искания за помощ и е доказал възможностите си за бързо адаптиране към нови извънредни ситуации извън обичайната гражданска защита. Одиторите заключиха, че изискването за подаване на отделни заявки за възстановяване на разходите по отделни договори за безвъзмездна финансова помощ за действия за реагиране е било натоварващо за националните органи. И накрая, ЕСП счита, че мотивите за решенията да не се предприемат действия за реакция по линия на rescEU са били основателни. (вж. точки 59—74).

Препоръка 4

Да се опрости възстановяването на разходите за действия за реагиране

За да се облекчи административната тежест, свързана с възстановяването на разходи за действия за реагиране, Комисията следва да опрости административните процедури, например чрез отпускането на безвъзмездна финансова помощ, която да покрива множество действия.

Целеви срок за изпълнение — до края на 2027 г.

Подробни констатации и оценки

Поканите за представяне на предложения са били до голяма степен съобразени с нуждите, но ограниченият период за използване на средствата по NextGenerationEU се е отразил върху тяхното планиране

- 14** През 2019 г. чрез законодателството на ЕС¹ резервът rescEU е включен в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС). Резервът, замислен първоначално заради горски пожари, засегнали големи райони в Европа през 2017 г., е създаден като стратегически резерв за европейските способности и запаси за реагиране при бедствия, изцяло финансиран от ЕС с безвъзмездна финансова помощ. В съответствие с целта на създаването си rescEU в началото е насочен към създаването на резерв от противопожарни самолети и хеликоптери. Впоследствие обаче обхватът му е разширен, така че да реагира и при други видове извънредни ситуации, по-специално в отговор на кризите, предизвикани от COVID-19 и военната агресия на Русия в Украйна. В резултат на това резервът rescEU с времето се е доразвил така, че да включва и други способности. Допълнителните способности включват полеви болници, транспортни активи, генератори за електричество и оборудване за подслон, медицински материали и оборудване за реагиране при извънредни ситуации с химичен, биологичен, радиологичен и ядрен риск (ХБРЯ) (вж. [приложение I](#)).

¹ Решение (ЕС) 2019/420 за изменение на Решение (ЕС) 1313/2013.

- 15** През периода 2021—2027 г. около 844 млн. евро от бюджета на многогодишната финансова рамка (МФР) за МГЗС са били предназначени за подкрепа на способностите по rescEU. Наличното финансиране за резерва rescEU е увеличено значително през 2022 г. и 2023 г. с отпускането на 2,039 млрд. евро от средствата по NextGenerationEU (NGEU). Способностите по rescEU са подsigурени предимно чрез покани за представяне на предложения, организирани от генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ЕЧНО) на Комисията както за държавите членки, така и за държави извън ЕС², участващи в МГЗС.
- 16** За целите на одита ЕСП състави извадка от 6 покани за представяне на предложения от общо 15 покани, публикувани в периода 2022—2024 г., което представлява почти 1,8 млрд. евро от общо 2,2 млрд. евро за този период (*приложение II, таблицата*). Поканите за представяне на предложения обхващат придобиването, експлоатацията и поддръжката на способности по rescEU в областта на гасенето на горски пожари по въздуха (ГГПВ), медицински способности и способности за справяне с химични, биологични, радиологични и ядрени заплахи, спешен въздушен транспорт и логистика, както и мобилно оборудване за подслон за групи от населението, които са засегнати от бедствие.
- 17** ЕСП провери дали резервът rescEU е създаден въз основа на оценка на нуждите. Проверката разгледа също дали шестте покани за представяне на предложения в одитната извадка са изготвени правилно: дали се основават на навременен и задълбочен анализ на пропуските, като се взима предвид видът на необходимите способности, изискванията за количество и качество, географското разпределение и прогнозните разходи. И накрая, одитът разгледа дали одобрените участници отговарят на различните изисквания, определени от Комисията.

² Албания, Босна и Херцеговина, Исландия, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Норвегия, Сърбия, Турция и Украйна.

Поканите за представяне на предложения са изготвени въз основа на анализи на пропуските, но в някои случаи липсва информация за нуждите на държавите членки

18 За да осигури информация при създаването на резерва rescEU, Комисията е извършила [проучване за оценка на определенията, пропуските и разходите за способностите за реакция](#) в рамките на МГЗС. В окончателния доклад, публикуван през 2019 г., се прави цялостен преглед на пропуските, като се предоставя следната информация:

- а) преглед и предефиниране на съществуващите способности за реагиране;
- б) анализ на разходите;
- в) основан на риска анализ на недостига на способности; и
- г) преразгледани цели за способностите.

19 ЕСП установи, че това проучване е повлияло силно върху законодателната рамка³, като е допринесло за разширяването на обхвата на rescEU и включването на ситуации, свързани с ХБРЯ рискове, оборудване за временен подслон и транспорт и логистика, както и за определянето на изисквания за качество във връзка с тези способности.

20 Специфичните нужди във всяка тематична област (като спешни ситуации с ХБРЯ риск и оборудване за временен подслон) са били предмет на обсъждане в експертни работни групи, организирани от Комисията, които включват представители на всички държави — членки на ЕС, и участващите държави извън ЕС. Всички одитирани покани за представяне на предложения са насочени към нуждите, установени в анализа на пропуските в способностите в проучването от 2019 г., резултатите от обсъжданията на експертните групи или и двете. Двете покани за представяне на предложения във връзка с гасенето на горски пожари по въздуха (ГГПВ) са пример за предварителен задълбочен анализ на нуждите от този вид способности ([каре 1](#)).

³ Проучването е повлияло за изменения на [Решение за изпълнение \(ЕС\) 2019/570](#) относно способностите по rescEU чрез Решения за изпълнение (ЕС) 2021/88, 2022/288 и 2022/461.

Каре 1

Анализ на липсите, на който се основават поканите за представяне на предложения за способностите за гасене на горски пожари по въздуха

Комисията е изготвила поканата от 2022 г. за представяне на предложения за способности за областта на ГГПВ въз основа на работата на работната група към rescEU по въпросите на ГГПВ, извършена в периода 2019—2020 г. Тази група включва представители на Комисията и квалифицирани национални експерти от управлението на националните флотове за ГГПВ в държавите — членки на ЕС, и от участващите държави извън ЕС.

На заседанията на работната група Комисията и националните експерти са се споразумели за географското разпределение на способностите по rescEU с цел адаптиране на тези способности към регионалните нужди.

За Южна Европа Комисията и националните експерти са се споразумели относно необходимостта от възлагане на обществени поръчки за шест модула за ГГПВ (всеки от които включва два средно големи самолета-амфибия) и са препоръчали пет от тях да бъдат разположени в Гърция, Испания, Италия, Франция и Хърватия. Шестият от тях е можело да бъде разположен в Португалия или в Кипър.

На последващи срещи Комисията и националните експерти са се споразумели относно техническите спецификации за самолетите и са направили оценка на очакваните разходи за всяка способност.

- 21** Конкретно за спешните ситуации с химически, биологичен, радиологичен и ядрен риск анализът на пропуските от 2019 г. е показал, че е по-добре способностите за реагиране в тези ситуации да бъдат разработени на равнище ЕС поради скъпоструващия характер на действията. Анализът обаче не е показал пълния обхват на пропуските в способностите, тъй като част от тази информация е класифицирана поради значението ѝ за националната сигурност. Ето защо Комисията не е имала точна представа за съществуващите способности в държавите членки. Комисията е трябвало да извърши своя анализ въз основа на рисковете, установени при обсъжданията в експертните групи, както и въз основа на анализ на заплахите за здравето, изготвен от Органа на Комисията за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA). Информацията от тези източници е била в основата на изготвянето съответно на поканите за представяне на предложения за спешни ситуации с ХБРЯ риск от 2022 г. и на поканите за представяне на предложения за медицински материали за спешни ситуации с ХБРЯ риск от 2023 г.

- 22** Анализът на пропуските от 2019 г. е допълнително ограничен и защото се основава на националните оценки на риска, които не осигуряват последователно ниво на информация. Според окончателния доклад (точка **18**) не е имало пълен достъп до подробните допускания за сценарии, на които се основават тези оценки, нито до предвидените превантивни и смекчаващи действия.

Необходимостта от усвояване на средствата по NextGenerationEU (NGEU) в кратък срок е възпрепятствала планирането на някои покани за представяне на предложения

- 23** През периода 2022—2024 г. способностите по rescEU са финансирани или от бюджета на МФР, или със средства по NGEU. За средствата по МФР следва да бъдат поети задължения до края на 2027 г.⁴, докато за средствата по NGEU (*карето в приложение I*) е трябвало да бъдат поети задължения до края на 2023 г. и финансирането да бъде изплатено до края на 2026 г.⁵, а проектите да бъдат изпълнени до септември 2026 г. съгласно договорите за безвъзмездна финансова помощ.
- 24** В извадката на ЕСП и двете покани за закупуване или временно наемане на способности за ГГПВ са финансирани от бюджета на МФР за МГЗС. За разлика от това поканите за представяне на предложения във връзка със спешните ситуации с ХБРЯ риск, оборудването за подслон и транспорта и логистиката са финансирани по NGEU. Поканите за представяне на предложения във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск са финансирани от приноса на HERA за МГЗС чрез споразумение за съвместно делегиране, с което на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ЕЧНО) са предоставени 580,5 млн. евро през 2022 г. и 685,5 млн. евро през 2023 г. под формата на бюджетни кредити за поемане на задължения за създаването на запаси от медицински материали за реакция при извънредни ситуации с ХБРЯ риск.

⁴ Член 114, параграф 2 от [Финансовия регламент](#).

⁵ Член 3, параграфи 4 и 9 от [Регламент 2020/2094 на Съвета](#).

- 25** Въпреки че всички одитирани покани за представяне на предложения са насочени към рисковете или пропуските, установени в оценката на пропуските от 2019 г. или в обсъжданията на експертните групи, ЕСП откри две покани, при които не е имало достатъчно време за пълна подготовка. Например в периода на поканата за представяне на предложения във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск от 2022 г. във вътрешен документ на Комисията се подчертава липсата на време за поемане на задължения за средствата по NGEU в резултат на късия срок. В документът се посочва, че Регламентът за NGEU съдържа изискване за поемане на правни задължения за 60 % от средствата по NGEU, което би възлязло на почти 1,2 млрд. евро до края на 2022 г. и би изисквало бързо споразумение и напредък. Това потвърждава заключението на ЕСП, че поканата за представяне на предложения от 2022 г. е била насочена към усвояване на средствата по NGEU, които внезапно са били предоставени на разположение. Във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск от 2022 г. са подали предложения за проекти с много по-малък бюджет отколкото е размерът на финансирането по поканата. Като е взела предвид този факт и войната на Русия срещу Украйна, и след като е провела консултация с държавите членки и участващите държави извън ЕС, Комисията е предложила на кандидатите значително да увеличат бюджетите на проектите си. Затова един участник е увеличил бюджета на проекта си с 86 млн. евро, а друг — с 63 млн. евро — съответно 55 % и 113 %, за да закупят повече оборудване с оглед на променящите се рискове, свързани с войната на Русия в Украйна.
- 26** През 2022 г. Комисията е отправила покана за представяне на предложения в областта на транспорта и логистиката. Само две държави членки са подали заявления, едно от които е било оттеглено. За другото са били необходими няколко кръга от въпроси и отговори, за да се изяснят нуждите, посочени в поканата. Освен това промените, въведени в първоначалното предложение, са довели до петкратно увеличение на първоначалния бюджет — от 27 млн. евро на почти 136 млн. евро, тъй като първата версия на предложението е включвала един самолет по-малко — два самолета вместо крайното предложение от три — и не е включвала разходите за летателни часове.
- 27** Единственото предложение от извадката не е отговаряло напълно на всички изисквания в поканата (*каре 2*). Въпреки че въпросната държава членка е имала достатъчен опит с проекти от подобен мащаб, тя не е имала предишен опит с проекти, включващи предоставянето на услуги за въздушен транспорт за бързо реагиране при извънредни ситуации, което е било нов вид способност. Участникът обаче е счел, че това е възможност да допълни работата си по натрупването на запаси посредством транспорт и логистика. На етапа на оценяване на предложението Комисията е открила риск капацитетът на участника за управление на проекта да бъде засегнат поради липсата на персонал, но не е поставила под въпрос графика, който се е оказал твърде амбициозен, тъй като проектът е претърпял сериозни забавяния (*каре 5*).

Каре 2

Изисквания в поканата за представяне на предложения за транспорт и логистика

Поканата за представяне на предложения за транспорт и логистика е изисквала кандидатите да разполагат с два многофункционални самолета и един самолет за медицинска евакуация в случаите, когато тези многофункционални самолети не отговарят на критериите за медицинска евакуация (като например възможността за транспортиране на най-малко четири интензивни отделения или 24 носилки), в съответствие с [Решение за изпълнение 2019/570](#).

Поканата за кандидатите включва и други условия, които изискват:

- да се извършват полети през деня и през нощта;
- да се лети, ако е необходимо, при трудни обстоятелства, като например в близост до зона на военни действия;
- да се осигурят функции за логистична подкрепа, като например товарене и разтоварване на материали;
- да се превозват и обработват специални стоки в съответствие с международните стандарти.

Избраният кандидат не е отговарял изцяло на тези допълнителни изисквания. Въпреки че предлаганите самолети могат да летят през деня и през нощта, те са имали ограничения при работа в трудни обстоятелства (поради вида на двигателя на предложените самолети), при товаренето и разтоварването на материали (тъй като се нуждаят от логистична подкрепа на земята) и при транспортирането на някои модули, например коли за гасене на горски пожари.

- 28** ЕСП разгледа една покана за представяне на предложения относно оборудване за подслон, която счете за добре подготвена въпреки кратките срокове за усвояване на средствата по NGEU. Одиторите установиха, че поканата не изисква изрично от държавите членки да предложат точно определен вид оборудване за подслон, за да се избегне непреднамерена дискриминация на кандидатите. Комисията е определила минимален брой характеристики, които да бъдат допълнени от конкретни решения, предложени от държавите членки, което ще им позволи да допринесат със своя национален опит, както и с иновации от промишления сектор. ЕСП констатира, че този подход е довел до положителни резултати. Това се дължи на факта, че Комисията е избрала различни проекти за финансиране, включително проекти за осигуряване на два вида оборудване за подслон: единият вид е предназначен за краткосрочно или средносрочно използване и е лесен за транспортиране и инсталиране, а другият вид е по-сложен и представлява по-добро средносрочно решение.

Комисията и държавите членки невинаги са използвали полезни взаимодействия за изграждането на общ стратегически резерв на ЕС

- 29** Всички способности по rescEU се намират в държавите членки или в участващите държави извън ЕС, които желаят да отговорят на поканите на Комисията за представяне на предложения. Комисията и държавите членки следва да осигурят⁶ подходящо географско разпределение на способностите по rescEU. В оценката на одитираните покани за представяне на предложения ЕСП установи, че географското разпределение на способностите по rescEU в държавите — членки на ЕС, и в участващите държави извън ЕС зависи от това дали тези държави желаят да участват в проектите.
- 30** Според окончателния доклад от 2019 г. относно [проучването за оценка на определенията, пропуските и разходите за способностите за реакция по МГЗС](#) въпросите, свързани със съвместното възлагане на обществени поръчки и съхранението на способности, следва да се вземат предвид на етапа на придобиване. В нито една от включените в извадката покани за представяне на предложения обаче не се споменават тези съображения. В поканите липсват изрични разпоредби за възможността да се правят общи покупки от държавите членки (напр. поощряването на участия на консорциуми).

⁶ Член 12, параграф 1 от [Решение 1313/2013](#).

- 31** Един бенефициент по проект от извадката съобщи, че Европейската комисия е предоставила информация по време на срещите на експертните работни групи относно опцията за съвместно закупуване. При все това конкурентният характер на поканите за представяне на предложения е насърчил кандидатите да се съревновават помежду си, за да получат финансиране. Бенефициент по друг проект се е опитал да се свърже с други държави членки при изготвянето на своето предложение за проект, но не е получил отговор.
- 32** При един проект по одитираните покани за представяне на предложения Органът за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA) е спомогнал за възлагането на обществена поръчка за определен елемент чрез рамково споразумение на четиринадесет държави — членки на ЕС, и участващи държави извън ЕС. Тази възможност е счетена за положителна от бенефициента по проекта, като се има предвид, че той също така е трябвало да закупи големи количества други изделия в кратък срок от време и без да може да използва рамково споразумение.
- 33** В друг случай Комисията се е опитала да улесни процедура за възлагане на съвместна обществена поръчка от шест държави членки, на които е било предоставено финансиране за осигуряване на способности за ГППВ. Според нейното тълкуване през 2021 г. обаче Комисията е счела, че от правна гледна точка е невъзможно да закупи пряко оборудването от името на държавите членки, ако самата тя не е собственик на поне част от това, което ще бъде закупено. След преразглеждането на [Финансовия регламент](#)⁷ през ноември 2024 г. е станало възможно прякото възлагане на обществени поръчки от Комисията от името на държавите членки в такива случаи.
- 34** ЕСП счита, че Комисията е в най-добра позиция да осигурява взаимно допълване с други европейски способности, когато разглежда предложенията за проекти на кандидатите. Взаимното допълване със съществуващи запаси на ЕС е било един от подкритериите за оценка на целесъобразността на проектите по одитираните покани за представяне на предложения за способности във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск. За поканата за представяне на предложения от 2022 г. обаче Комисията е оценила този подкритерий от гледна точка на оперативната съвместимост, която е само един от аспектите на взаимното допълване. Това е подобро при поканата за представяне на предложения от 2023 г. в същата област, където взаимното допълване е било включено като подкритерий и оценено от Комисията в нейния доклад за оценка.

⁷ Член 168.

На етапа на планиране Комисията не е взела предвид поддържането на устойчивост след приключването на проектите, финансирани по NextGenerationEU

- 35** Четири от шестте покани за представяне на предложения в извадката са изготвени със стандартния срок за изпълнение на средствата по NGEU, което затруднява средносрочното планиране за активите, закупени по различни договори за отпускане на безвъзмездна финансова помощ. От кандидатите за проекти се изисква да докладват какво ще се случи с придобитите активи, включително поддръжката, до края на проекта през септември 2026 г. Един кандидат е изразил опасение за устойчивостта на способностите още на етапа на предложението за проекта през 2022 г., но въпросът не е бил разгледан на този етап. Двете покани за представяне на предложения за ГГПВ не са включвали това ограничение, тъй като са били финансирани от бюджета на МФР за МГЗС.
- 36** При двете покани за представяне на предложения за способности във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск кандидатите за проекти са изготвили планове за услуги за поддръжка на запасите до края на проекта. Само в едно от предложенията за проекти, финансирани по NGEU, се съдържат разпоредби относно употребата на активите след края на проекта. В този случай бенефициентът на проекта е предвидил възможност за възлагането на обществена поръчка за услуги по поддръжката след изтичането на срока на проекта, като е включил клауза в договора за обществената поръчка, която позволява договорът да бъде удължен с една година след крайния срок на проекта ([каре 3](#)).

Каре 3

Планиране на устойчивостта след изтичането на срока на проекта

Съгласно подписан договор за безвъзмездна финансова помощ между Комисията и съответната държава членка един бенефициент по проект е трябвало да направи планове за придобитите активи в края на проекта, особено за оборудването, чийто срок на експлоатация е значително по-дълъг от срока на проекта от 3 години и 9 месеца, както и за рециклирането на някои изделия от запасите.

В договора по една одитирана от ЕСП процедура за възлагане на обществена поръчка във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск бенефициентът от държавата членка се е договорил с доставчика за поддръжка за период, по-дълъг от срока на проекта, тъй като продължителността на някои изделия от запасите ще надвиши значително крайния срок на проекта. До декември 2025 г. обаче не са сключени договори за поддръжка за периода след септември 2026 г., тъй като Комисията не е разполагала с информация дали срокът на предоставяне на безвъзмездната финансова помощ може да бъде удължен след септември 2026 г. Въпреки това, след като го е включил в своя договор за обществена поръчка, бенефициентът по проекта би могъл да сключи договори за поддръжка за периода след септември 2026 г., ако срокът на проекта се удължи.

- 37** До края на 2025 г. Комисията не е предоставила на националните органи никаква информация за планирането относно устойчивостта за периода от края на 2026 г. до началото на следващата МФР през 2028 г. През декември 2025 г. Комисията е информирала държавите членки, че е направила изключение и е удължила срока за изпълнение на проекта най-късно до 31 декември 2028 г. Към март 2026 г. обаче въпросът за финансирането, необходимо за поддържането на запасите по rescEU до следващата МФР, все още не беше решен.

Способностите по rescEU в повечето случаи са били придобити и поддържани по подходящ начин, с известни закъснения в предоставянето им на разположение

- 38** ЕСП подбра извадка от 7 проекта от общо 75, финансирани по една от шестте одитирани покани за представяне на предложения, проведени в периода 2022—2024 г. (точка [16](#)). Тези проекти представляват 36 % от цялото предоставено финансиране (т.е. 800 млн. евро от общо 2,2 млрд. евро). Към тази извадка ЕСП добави един пряко възложен проект.
- 39** Проектите от извадката на ЕСП включват придобиване или наемане на способности за гасене на пожари (проекти 1 и 7), запасяване и поддръжка на медицински материали и запаси за спешни ситуации с ХБРЯ риск (проекти 2, 3 и 6), осигуряване на въздушен транспорт за хора и оборудване (проект 4), закупуване на мобилно оборудване за подслон за групи от населението, засегнати от бедствие (проект 5), и способности за аварийно електрозахранване (проект 8). В [каре 4](#) са представени няколко примера за различни видове проекти по rescEU, включени в извадката. Пълният списък на одитираните проекти може да бъде намерен в [приложение II](#).

Каре 4

Примери за проекти по rescEU, включени в одитната извадка

Запаси за спешни ситуации с химически, биологичен, радиологичен и ядрен риск (проекти 2, 3 и 6)

RescEU е използван за финансиране на проекти, насочени към увеличаване на способностите на ЕС за реакция при химични, биологични, радиологични и ядрени инциденти.

В рамките на тези проекти са натрупани запаси въз основа на различни референтни сценарии за извънредни ситуации. При планирането са взети предвид естеството и мащабът на възможните инциденти и действията за реагиране, предвидени в такива случаи.

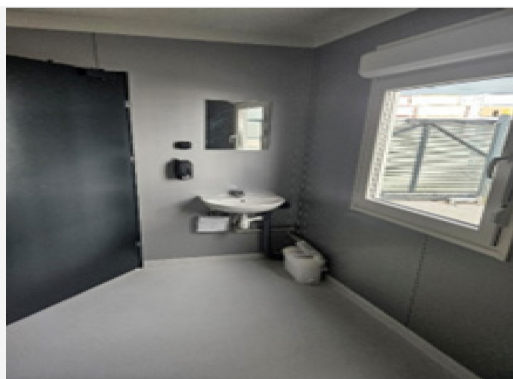
Запасите включват медицински материали, оборудване за защита и обеззаразяване и други изделия, които могат да бъдат необходими на екипите за първа помощ или общо на населението.

Източник: Учение Rescue Borealis, 2025 г., Министерство на вътрешните работи, Финландия.

Способности по rescEU за оборудване за подслон: Селища от контейнерен тип (проект 5)

RescEU е използван и за финансирането на проект за осигуряването на оборудване за подслон за бързо използване при извънредни ситуации, като например голямо земетресение. С помощта на оборудването за подслон се създават селища от контейнерен тип с пространство за жилищно настаняване, хигиена и канализация, основни медицински услуги, резервоари за вода и генератори за електричество, всяко с капацитет от 256 души. Тази способност е гъвкава: модулните контейнери осигуряват целенасочен отговор на нуждите на засегнатите държави във всеки един случай.

Източник: ЕСП.

Преход към rescEU — осигуряване на модул за ГГПВ за реагиране по време на сезона на пожарите (проект 7)

Всяка година Комисията организира покани за представяне на предложения, предназначени да финансират наемането на самолети, които да бъдат използвани за действия по rescEU по време на сезона на горските пожари (15 юни до 31 октомври). Проектът в извадката на ЕСП се състои от един модул за ГГПВ (състоящ се от два средно големи самолета-амфибия и техните екипажи), предоставен на разположение на rescEU от Италия. Тези самолети могат да се използват в други държави, чиито ресурси са недостатъчни за справяне с мащабни горски пожари.

Източник: ЕСП.

- 40** ЕСП разглежда дали държавите членки са придобили или взели под наем способности по rescEU ефективно, както и дали тези способности са налични в различни държави. ЕСП провери също как са били поддържани и управлявани способностите, след като вече са били налични.

Активите за проектите по rescEU като цяло са били осигурени с обществени поръчки в съответствие с изискванията, определени в поканите за представяне на предложения и договорите за безвъзмездна финансова помощ

- 41** Като цяло осемте одитирани от ЕСП проекта са осигурили всички способности или са били в процес на осигуряване на способностите, посочени в договора за безвъзмездна финансова помощ, в съответствие с изискванията в поканата за представяне на предложения и договора за безвъзмездна финансова помощ. ЕСП установи, че в одитираните договори за обществени поръчки по проектите цената, качествата и количествата съответстват на тези, определени в договорите за безвъзмездна финансова помощ, както и на тези в пазарното проучване, извършено преди стартирането на процедурата за възлагане на обществена поръчка, с изключение на един проект. Този проект е бил също така предмет на разследване от страна на [Европейската служба за борба с измамите \(ОЛАФ\)](#).
- 42** През февруари 2025 г. ОЛАФ е препоръчала да се възстановят над 91 млн. евро от общо 114 млн. евро, предназначени за закупуването на генератори за електричество за райони, засегнати от недостига на електроенергия в резултат на военната агресия на Русия в Украйна. Според ОЛАФ при процедурата за възлагане на обществената поръчка са нарушени принципите на прозрачност, конкуренция, равно третиране и добро финансово управление. Разследването е разкрило завишаване на цените, липса на конкуренция и необосновани предимства, предоставени на определени изпълнители. Вследствие на това Комисията е поръчала независим одит на системите за вътрешен контрол и използването на средствата по договорите за безвъзмездна финансова помощ по отношение на оставащите средства безвъзмездна финансова помощ по rescEU в органа на държавата членка. Комисията планира да предприеме последваща проверка по този случай през 2026 г. с оглед на прилагането на финансови корекции.

- 43** Въпреки наличието на закъснения (точки [50—52](#)), към ноември 2025 г. повечето от активите по проектите от извадката на ЕСП бяха налични, както показаха проверките на място на ЕСП, и готови за използване след регистрация в Общата система за спешна комуникация и информация (CECIS). Това е уеб базирано приложение за предупреждения и съобщения, което дава възможност за обмен на информация в реално време между Координационния център за реагиране при извънредни ситуации (ERCC) и 37-те национални координационни звена за МГЗС — орган или министерство за постоянна гражданска защита, определено от всяка държава за координация с ERCC. При проекта, проверяван от ОЛАФ, съхраняваните в складове активи вече не са на разположение за използване поради текущите национални разследвания.
- 44** Способностите са били регистрирани в CECIS или поетапно в процеса на доставка и складиране на частите, или в някои случаи, когато в складовете е бил доставян цял модул за използване. През 2025 г. Комисията е въвела CECIS 2.0. Тази модернизирана система включва подобрения за намаляване на риска от грешки, които могат да възникнат при ръчното регистриране на активи.
- 45** Въпреки че гражданската защита е от национална компетентност, бенефициентите силно подкрепят и приветстват аспекта „солидарност и обмен на знания“ при подготовката и реагирането при извънредни ситуации⁸. Договорите за безвъзмездна финансова помощ изискват да се популяризира логото на rescEU, за да се изгради информираност за солидарността на ЕС в действие. По време на одитните посещения ЕСП установи, че то действително е поставено върху повечето от проверените елементи ([снимка 1](#)). Бяха установени две изключения. В единия случай логото не беше прикрепено към опаковани изделия, съхранявани на склад, но беше планирано то да бъде поставено при подготовката за използване, съгласно стандартните процедури на работа в склада. В другия случай самолетите за ГГПВ не бяха обозначени с логото на rescEU.

⁸ [Special Eurobarometer, 511b, Report on EU Civil Protection](#), Мрежа на Съюза за знания в областта на гражданската защита, 2021 г.

Снимка 1 | Оборудване за временен подслон, финансирано по rescEU — логото на ЕС е поставено върху одеяло

Източник: ЕСП.

- 46** ЕСП установи, че финансираната от ЕС гражданска защита излиза от традиционния си обхват да предоставя подкрепа по време на национални бедствия и извънредни ситуации в мирно време и преминава към по-интегрирана роля в националната отбрана, сигурността и общественото здраве. Тази тенденция се вижда от увеличаването на способностите по rescEU от 2019 г. насам в резултат на пандемията от COVID-19 и войната в Украйна. Въпреки че в проектите от извадката на ЕСП необходимостта от осигуряване на доставките е включена като ръководен принцип в някои покани за представяне на предложения, придобиването на различни видове способности по rescEU е било отворено както за европейски доставчици, така и за такива извън ЕС. Някои държави членки са изразили желание, от гледна точка на сигурността на доставките и стратегическата автономност, да проучат дали ЕС може да използва преговорните си позиции, за да приоритизира закупуването на произведения в Европа активи.

47 Например по проекта за ГГПВ за закупуване на два средно големи самолета-амфибия държавата членка е започнала проучване на пазара, в резултат на което са направени предложения за възлагане на обществена поръчка за закупуването на подобрена версия на по-стари модели или прототипи на самолети, които все още не са сертифицирани. Поради липсата на налични доставчици в момента тази държава членка и още пет други са се договорили да започнат обсъждания с производител извън ЕС, който вече не произвежда средно големи самолети-амфибия и от когото са купували в миналото. Те са поискали от Комисията да подпомогне тези преговори по две причини: първо, защото е трябвало да бъде направена минимална поръчка от 20 самолета, за да се възобнови производството, и второ, за да се осигурят конкурентно ценообразуване и надеждни гаранции за обществената поръчка за самолетите.

48 Преговорният процес на равнище ЕС е продължил повече от две години. Впоследствие самият договор между държавата членка и доставчика е бил подписан през 2024 г., като самолетите трябва да бъдат доставени през 2029 г. и 2030 г. — след края на текущия период на МФР. Продължителните преговори с доставчика в крайна сметка са породили загриженост в държавата членка за това дали средствата, необходими за възобновяване на производството на противопожарни самолети в държава извън ЕС, не биха могли вместо това да се използват за финансиране на производство на такива самолети от европейски производител.

При повечето проекти се наблюдават закъснения, които са удължили срока на доставка на някои способности

49 Седем от осемте проекта в извадката все още се изпълняваха към момента на одита. Шест проекта трябва да бъдат изпълнени до август или септември 2026 г., а един — до 2030 г.

50 Два проекта са били изпълнени в срок. При останалите шест проекта е имало забавяния при изпълнението на някои ключови етапи, свързани с възлагането на обществени поръчки за способности по rescEU. ЕСП установи, че навременното изпълнение на проектите често е било повлияно от продължителните процедури за възлагане на обществени поръчки, като например изготвянето на сложни технически спецификации и наличието на продукти на пазара. В [каре 5](#) е представен пример за проект със значително забавяне.

Каре 5

Значително забавяне при осигуряването на договора за въздушен транспорт по rescEU

Един проект е включвал наемането на два големи самолета за превоз на пътници и товари, както и самолет за медицинска евакуация и медицински екип.

Тъй като това е първият проект за транспорт и логистика, финансиран от rescEU, който освен това е бил със сложен характер, имало е трудности при определянето на техническите спецификации. Налице са били и проблеми с осигуряването на националното финансиране за частта от проекта, свързана с ДДС. Тези фактори са допринесли за забавяне от 27 месеца: планиран за месец 5 ключов етап за тръжната процедура за двата многофункционални самолета е бил постигнат през месец 32.

- 51** Проектът за оборудване за подслон и трите проекта във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск и запасяване с медицински материали до голяма степен са успели да осигурят поръчките навреме. Налице са закъснения, които се обясняват главно с това, че някои продукти, като например ваксини, са били изчерпани. Някои други поръчки, като например иновативни високотехнологични защитни комплекти с независима вентилация, не е могло да бъдат закупени от пазара с наличния бюджет.
- 52** Проектите, финансирани по линия на Next Generation EU, имат фиксиран срок. В резултат на фиксирания краен срок периодът от момента, в който всички способности по rescEU за всеки финансиран проект са били налични в пълна степен, до крайния срок на проекта съответно е бил кратък. Този период е бил още по-кратък при проектите със забавяния. Всички одитирани от ЕСП договори за безвъзмездна финансова помощ, финансирани по NextGenerationEU, с изключение на един, не са получили поръчаните стоки в пълния обем до началото на 2026 г., а крайният срок на проектите е септември 2026 г.

Поддържането на запаси е било предвидено само до края на срока на наличност на средствата по линия на NextGenerationEU

- 53** Проектите по NGEU трябва да приключат до септември 2026 г., като Комисията трябва да извърши всички окончателни плащания до декември 2026 г. Това е повлияло на планирането на всички проекти от извадката на ЕСП, които са получили финансиране по NGEU, по отношение на поддържането на запасите, след като те са били закупени, което е било предвидено във всички тези проекти само до септември 2026 г. Изключение прави един случай, в който не е включен бюджет за поддръжка от самото начало. По време на одита на ЕСП Комисията все още търсеше решение за финансирането за поддръжка на запасите по тези проекти от 1 октомври 2026 г. до 31 декември 2027 г. — края на настоящата МФР. През декември 2025 г. Комисията е уведомила бенефициентите, че е направено изключение за удължаването на проектите (точка [37](#)).
- 54** По един проект по покана за представяне на предложения от 2022 г., който включва придобиване на запаси за спешни ситуации с ХБРЯ риск, се наблюдава ниско равнище на усвояване на средствата по време на изпълнението. Комисията се е споразумяла с държавата членка, че разликата между планираните и действителните разходи може да бъде изразходвана за закупуване на допълнителни материали за подпомагане при спешни ситуации с ХБРЯ риск. ЕСП обаче счита, че разходването на средства за допълнителни способности по-близо до крайния срок на проекта засилва проблема с устойчивостта на запасите, финансирани по NGEU след септември 2026 г., който вече е поставен и от други бенефициенти по проекти ([каре 6](#)).

Каре 6

Поддържането на запасите, финансирани по NextGenerationEU, може да струва скъпо

Поддържането на запаси по rescEU, с цел гарантиране на тяхната наличност за използване, е следващата най-важна стъпка след придобиването им. Това изисква подходящо планиране. Затова непрекъснатостта на финансирането се отразява пряко върху срока на експлоатация на складираните изделия. Прекъсването на финансирането застрашава инвестициите в развитие на способностите по rescEU и подготвеността на ЕС за кризи.

Например според бенефициента на един проект запасяването с медицински материали и материали за ситуации с ХБРЯ риск ще изисква 10 млн. евро за покриване на абсолютния минимум на разходите за съхранение или до 68 млн. евро за пълна поддръжка, включително подменянето на изделията с кратък срок на годност.

- 55** Големите количества запаси в складовете изискват постоянно наблюдение, за да се гарантира, че са годни за употреба. Това е важно за продукти с краен срок на годност, като например някои медицински продукти, както и за оборудване, чиито батерии трябва да се зареждат периодично, и за оборудване, чието калибриране трябва да се проверява периодично, например спектрометри.
- 56** Поддръжката в складовете — в т.ч. изтичането на срока на годност и подмяната на някои изделия — невинаги е била систематична и автоматизирана. В един случай ЕСП установи, че държава членка е използвала обикновена електронна таблица, за да проследява дейностите по поддръжка и актуализациите. В друг случай одиторите не получиха документални доказателства за мониторинг на дейностите по поддръжка.
- 57** По време на посещенията на място ЕСП установи, че всички бенефициенти са готови да спазят 12-часовия срок за въвеждане в употреба на способностите по rescEU. Стандартните оперативни процедури за съхранение, поддръжка и използване, които са важен резултат от проекта, за да се гарантира готовността за използване на запасите, бяха или въведени, или в процес на разработване в съответствие с договорите за безвъзмездна финансова помощ.
- 58** ЕСП също така отбеляза, че Комисията и бенефициентите по проектите проучват няколко варианта за подобряване на управлението на настоящите или бъдещите договорености за натрупване на запаси, както от гледна точка на управлението на разходите, така и от гледна точка на готовността за използването им (*каре 7*).

Каре 7

Проучване на подходи за подобряване на ефективността на запасите

Връщане на дадено под наем оборудване с висока стойност — въз основа на натрупания предишен опит в рамките на МГЗС, една държава членка е разработила стандартизирана схема за връщане на дадено под наем оборудване с висока стойност след използването му. Според тази схема процедурите за връщане на дадено под наем оборудване с висока стойност обратно в склада след използването му ще се прилагат до голяма степен автоматично. Договореностите за връщане ще зависят от състоянието на оборудването и периода на използването му. Тази практика позволява да се извлече по-голяма полза от скъпоструващо оборудване, финансирано от rescEU, през целия му срок на експлоатация.

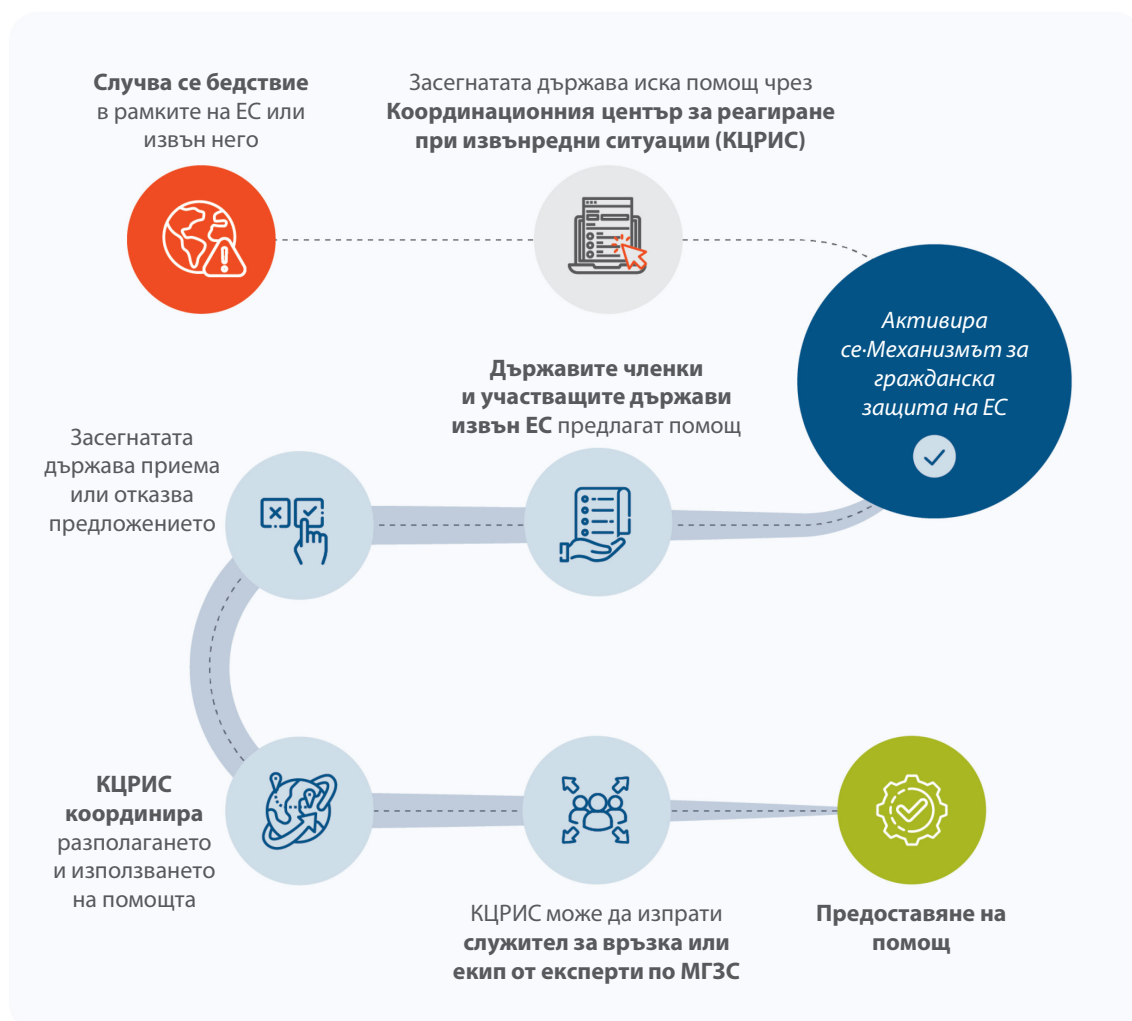
Виртуално запасяване — Комисията и същата държава членка са проучили дали някои изделия могат да бъдат закупени и съхранявани на място при производителя, вместо да бъдат складираны в самите държави членки. Не е бил извършен обаче анализ на разходите и ползите.

Способностите по rescEU са използвани ефективно, но свързаните с тях процедури за възстановяване на разходите понякога са тромави

- 59** Използването на способностите по rescEU се извършва в рамките на МГЗС. Механизмът може да бъде задействан при възникването на бедствие в рамките на ЕС или извън него. Засегнатата държава иска помощ чрез ERCC, който координира реакцията на МГЗС и предоставянето на помощ. ERCC е в постоянен контакт с 37-те координационни звена в държавите — членки на ЕС, и участващите държави извън ЕС. Веднага след получаването на искане за помощ тази информация се разпространява до координационните звена по единната информационна система CECIS. Координационните звена — органите за гражданска защита, определени от държавите — членки на ЕС, или участващите държави извън ЕС — анализират наличните способности на национално равнище и обменят тази информация с други държави — членки на ЕС, и участващи държави извън ЕС.

60 Помощта по линия на rescEU е под формата на предоставяне на поисканите способности, понякога заедно с екип от експерти на МГЗС. Комисията подкрепя предоставянето на помощ, като възстановява транспортните и оперативните разходи, направени от всяка държава — членка на ЕС, или участваща държава извън ЕС, която е предоставила помощ (*фигура 1*). По отношение на координацията извън ЕС, ERCC се координира с международните партньори, по-специално със *Службата на ООН за координация по хуманитарни въпроси*, за да се избегне дублиране и да се увеличи максимално добавената стойност. Местните членове на мрежата на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ позволяват на Координационния център за реагиране при извънредни ситуации да увеличи допълняемостта между гражданската защита и хуманитарната помощ в държавите извън ЕС.

Фигура 1 | Активиране на Механизма за гражданска защита на Съюза

Източник: ЕСП, по данни от Механизма за гражданска защита на ЕС — Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ.

- 61** ЕСП провери действията за реагиране (наричани още „разполагане“), при които са били използвани способности по rescEU, за да прецени дали те са били използвани като крайна мярка в извънредни ситуации, възникнали в държавите — членки на ЕС, или участващите държави извън ЕС, и дали са били предоставени навреме. ЕСП разглежда също административния процес за подаване на искания за възстановяване на разходи. В допълнение, одиторите провериха и причините, посочени при вземането на решения, да не се отговаря на искания за помощ.
- 62** Извадката на ЕСП обхваща девет действия за реагиране, представляващи 23 % от предвидените в бюджета средства за всички действия за реагиране, при които способностите по rescEU са били използвани през периода 2022—2024 г. Шест от деветте действия се отнасят до предоставянето на способности за ГГПВ в отговор на горски пожари, пет от които са били извършени в ЕС, а едно — в участваща държава извън ЕС. Останалите три действия се отнасят до осигуряване на генератори за електричество, необходими поради войната на Русия в Украйна, и в трите случая в участващи държави. Вж. също [приложение II, фигурата](#).

Способностите по rescEU са използвани ефективно и е извършена бърза адаптация към нови извънредни ситуации

- 63** Оценката на ЕСП на действията за реагиране с използването на способности показва, че те съответстват както на сценариите за традиционната гражданска защита, като например борбата с горските пожари, така и на сценарии, които са извън обхвата ѝ, като например осигуряването на генератори за електричество. МГЗС се е адаптирал бързо към тях.
- 64** При шестте включени в извадката действия за реагиране за ГГПВ способностите по rescEU са били използвани ефективно за удовлетворяване на исканията за помощ. Те са използвани като крайна мярка, както е било предвидено първоначално. ERCC е поискал от изпращащите държави членки да използват способности по rescEU, като самолети и екипаж, след като бъде извършена оценка на наличността на способности на Европейския резерв за гражданска защита (ЕРГЗ). Освен това всичките шест действия за реагиране са били свързани с извънредни ситуации. В един случай неотложността на ситуацията е поради липсата на противопожарни самолети в приемащата държава.
- 65** Сроковете за използването на способности⁹ са били спазени във всички случаи. Това означава, че действията за реагиране с използването на способности са се извършили в рамките на 3 часа в случаите на бърза намеса и в рамките на 24 часа за всички други случаи. Вж. [каре 8](#) за пример за използване на способностите по rescEU за гасене на пожари.

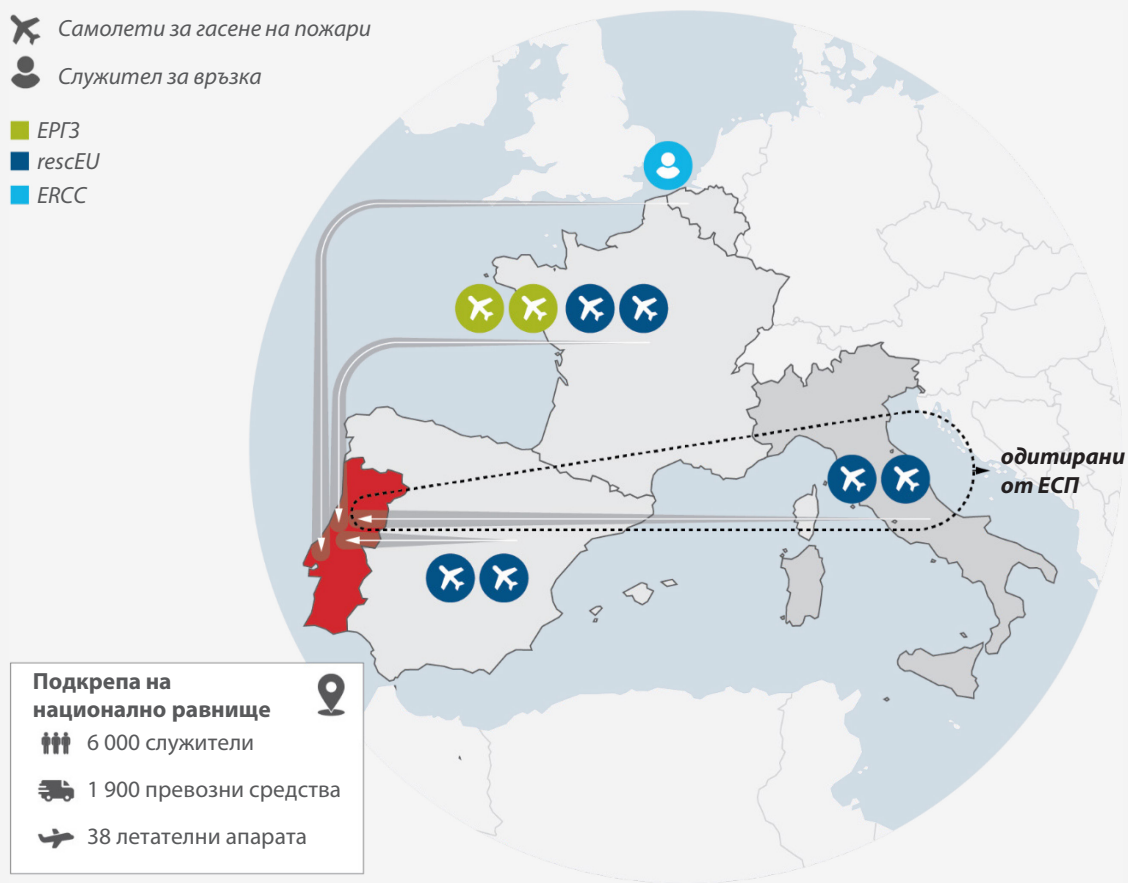
⁹ Решение за изпълнение 2019/570 на Комисията.

Карта 8

Използване на способности по rescEU за гасене на горски пожари

На 15 септември 2024 г. райони в северна и централна Португалия са сериозно засегнати от няколко горски пожара, които са обхванали близо 85 000 хектара за около два дни и общо 124 000 хектара за около седем дни. Това е накарало националните органи да обявят предупреждение от най-висока степен, като са докладвани евакуации, затваряне на пътища и значителни нанесени щети.

В отговор на искане от португалските органи на 16 септември 2022 г. ERCC е задействал координиращо действие от МГЗС, за да допълни националните действия, включващи в най-сериозния момент повече от 6 000 служители, 1 900 коли и 38 летателни апарата. По МГЗС са мобилизирани 8 средно големи летателни апарата за гасене на пожари по ЕРГЗ и rescEU, в т.ч. 4 летателни апарата от Франция (2 по ЕРГЗ и 2 по rescEU), 2 летателни апарата от Испания (по rescEU) и 2 летателни апарата от Италия (по rescEU). ERCC също така е изпратил в Португалия един служител за връзка в подкрепа на националните усилия за реагиране.

Източник: ЕСП. Карта: Евростат.

- 66** По отношение на трите одитирани действия за реагиране, свързани с доставката на генератори за електричество, такава категория за енергия не е съществувала в рамките на ЕРГЗ. Поради това необходимостта от такива способности е трябвало да бъде осигурена от резерва rescEU, след като са били разгледани *ad hoc* национални предложения (спонтанни предложения от държавите членки за предоставяне на оборудване). Комисията е преценила, че нуждите са много по-големи от възможностите за предоставянето им посредством тези *ad hoc* предложения за помощ, направени от държавите — членки на ЕС, и участващите държави извън ЕС, и поради това е решила да използва способностите по rescEU.
- 67** В законодателството¹⁰ се изисква способностите за енергогенериране да бъдат пуснати в експлоатация в рамките на дванадесет часа. Този краен срок не е бил спазен при трите одитирани от ЕСП действия, тъй като Комисията е получила съгласие на предложението от засегнатата държава, но не и всички необходими логистични подробности за извършване на доставката.
- 68** И в трите случая прогнозните разходи за действията за реагиране са били завишени. ЕСП отбеляза, че това не е оказало въздействие върху възможността за финансиране на други действия за реагиране, тъй като в края на всяка година е имало достатъчно бюджет за всякакви необходими ситуации.
- 69** В един от трите случая от извадката искането за 100 генератора за електричество е трябвало да бъде разделено на две действия за използването им поради техническа грешка при ръчното регистриране на способностите в CECIS, които не са съответствали на наличностите в складовете на бенефициентите по проекта. Първото предприето действие е включвало 97 генератора. Второто предприето действие за останалите три генератора е можело да бъде извършено едва след корекцията на регистрацията им в CECIS, което е довело до двуседмично забавяне спрямо първото действие.

¹⁰ Приложение към [Решение за изпълнение 2019/570](#) относно МГЗС.

Забавяния в подаването на искания за възстановяване на разходите поради административна тежест

- 70** МГЗС предвижда финансова помощ за транспортните и оперативните разходи, свързани с действията за реагиране по линия на rescEU. При действия в държави извън ЕС и използване на способностите по rescEU за бедствия с малка вероятност от възникване, но със значими щети, включително използването на самолети за медицинска евакуация и материали за ситуации с ХБРЯ риск, МГЗС покрива 100 % от тези разходи. За използването на способности за ГГПВ в държавите — членки на ЕС, и участващите държави извън ЕС МГЗС покрива 75 % от оперативните разходи и 100 % от транспортните разходи. Във всички случаи държавата, в която се намира дадена способност на rescEU, първоначално плаща всички разходи за използването и след това разходите ѝ се възстановяват от Комисията.
- 71** ЕСП установи, че е необходимо да се попълват множество оперативни и договорни документи, като например първоначален оперативен формуляр, формуляр за използване на способност, ежедневни доклади за текущото състояние, формуляр за договор за безвъзмездна финансова помощ и финансов отчет. Тези документи се попълват преди да се осъществи действието, по време на самото действие и след това. Двата органа за гражданска защита, с които ЕСП се среща по време на посещенията на място, коментираха, че административната тежест понякога води до забавяне при подаването на искания за възстановяване на разходи. Използването на една безвъзмездна финансова помощ за няколко действия ще позволи групирането на множество действия за реагиране в рамките на една обща безвъзмездна помощ, като така значително ще се намали броят на договорните документи (като договора за безвъзмездна финансова помощ и финансовия отчет) за всяка държава — членка на ЕС, или участваща държава извън ЕС.

Основателни причини за отказ да се реагира по rescEU

- 72** От 225-те искания за помощ, получени през периода 2022—2024 г., 18 са отхвърлени. От тях 4 са от държави — членки на ЕС, едно — от участваща държава извън ЕС, и 13 — от държави извън ЕС.
- 73** Съгласно действащото [законодателство за МГЗС¹¹](#) способностите по rescEU са предназначени за използване в държавите — членки на ЕС, и в участващите държави извън ЕС, освен ако бедствие в друга държава извън ЕС не засегне значително една или повече държави — членки на ЕС, или техните граждани. Нито едно от 13-те искания от други държави извън ЕС не отговаря на този критерий.
- 74** ЕСП установи, че причините, посочени за отказа на действия по rescEU, са били основателни. Сред тях са например, че ресурсите — особено самолети за ГГПВ — са били използвани за други извънредни ситуации или са били отправени искания за помощ за изделия, които още не са били налични по резерва rescEU, като например ваксината срещу маймунска вариола и имуноглобулин. В един случай, когато ресурсите на rescEU и ЕРГЗ не са могли да бъдат използвани, държавите членки са реагирали двустранно. Единственото искане от участваща държава извън ЕС, на което не е било отговорено положително, се отнася до искане за репатриране на граждани от Украйна. Това е било извън обхвата на МГЗС през 2022 г.

Настоящият доклад беше приет от Одитен състав III с ръководител George-Marius Hyzler — член на Европейската сметна палата, в Люксембург на заседанието му от 19 май 2026 г.

За Европейската сметна палата

Tony Murphy
Председател

¹¹ Член 12, параграф 10 от Решение № 1313/2013/ЕС, изменено.

Приложения

Приложение I — Относно настоящия одит

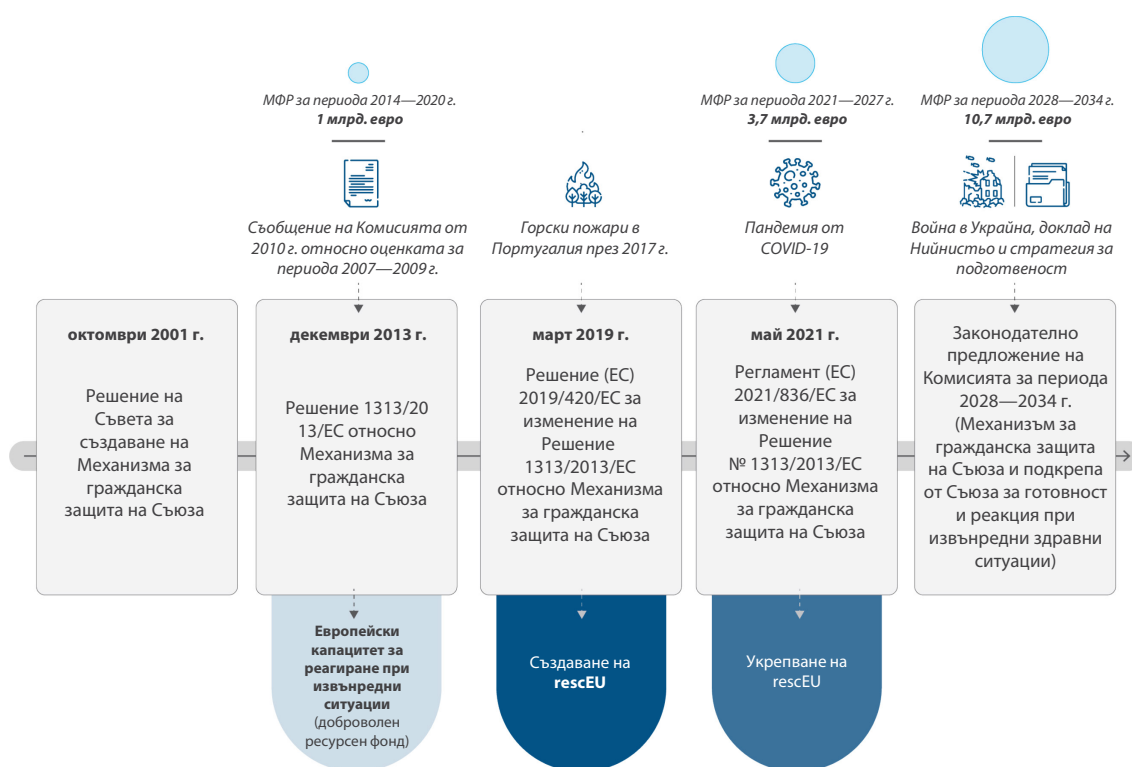
Резерв rescEU от Механизма за гражданска защита на Съюза

- 01** Резервът rescEU е част от Механизма за гражданска защита на Съюза (МГЗС), който представлява система на Европейската комисия за координиране на реакцията при бедствия и гражданската защита сред държавите — членки на ЕС, и още десет участващи държави извън ЕС¹. В област, в която държавите членки носят основната отговорност, ролята на МГЗС се основава на три стълба:
- а) Превенция: всяко действие, насочено към намаляване на рисковете или смекчаване на неблагоприятните последици от бедствие за населението, околната среда и имуществото, включително културното наследство.
 - б) Подготвеност: състояние на готовност и способност на човешките и материалните ресурси, структури, общности и организации за ефективно бързо реагиране при бедствие, като това състояние е постигнато в резултат на предварително предприети действия.
 - в) Реакция: всяко действие, което се предприема при искане за помощ в съответствие с МГЗС в случай на непосредствена заплаха от бедствие или по време на бедствие или след него и което цели овладяване на непосредствените неблагоприятни последици.

¹ Албания, Босна и Херцеговина, Исландия, Молдова, Черна гора, Северна Македония, Норвегия, Сърбия, Турция и Украйна.

- 02** МГЗС е създаден с [Решение на Съвета през 2001 г.](#) Настоящата правна рамка е установена с [Решение 1313/2013/ЕС](#) с цел да допринесе за прилагането на членове [196](#) и [222](#) от ДФЕС (съответно относно гражданската защита и относно солидарността между държавите — членки на ЕС). Това решение е изменяно няколко пъти, като най-важните актуализации са направени през [2019 г.](#) и [2021 г.](#)
- 03** Актуализацията от 2019 г. се отнася до създаването на резерва rescEU — резерв на ЕС за способности за реагиране при бедствия (който е предмет на одита на ЕСП). Създаването му е във връзка с горските пожари, засегнали Европа през 2017 г. Освен това пандемията от COVID-19 е причина за актуализацията от 2021 г., която засили по-специално ролята на ЕС, като позволи на Комисията да възлага пряко обществени поръчки за ресурси за реагиране при бедствия. Вж. [фигура 1](#).

Фигура 1 | Развитие на законодателната база за Механизма за гражданска защита на Съюза, включително неговия компонент rescEU

Източник: ЕСП, въз основа на информация от Комисията.

- 04** За периода 2021—2027 г. бюджетът за МГЗС е 3,7 млрд. евро. Това включва разпределените средства по многогодишната финансова рамка в размер на 1,6 млрд. евро и допълнителни разпределени средства по NextGenerationEU в размер на 2 млрд. евро, предоставени като временна подкрепа за нуждите от възстановяване на ЕС и неговите държави членки след пандемията от COVID-19 (*капето*). Тези суми са допълнени с вноски в размер на 114 млн. евро от участващите държави извън ЕС. Три четвърти от финансирането за периода 2021—2027 г. (2,9 млрд. евро) е било отпуснато за rescEU.

Капе

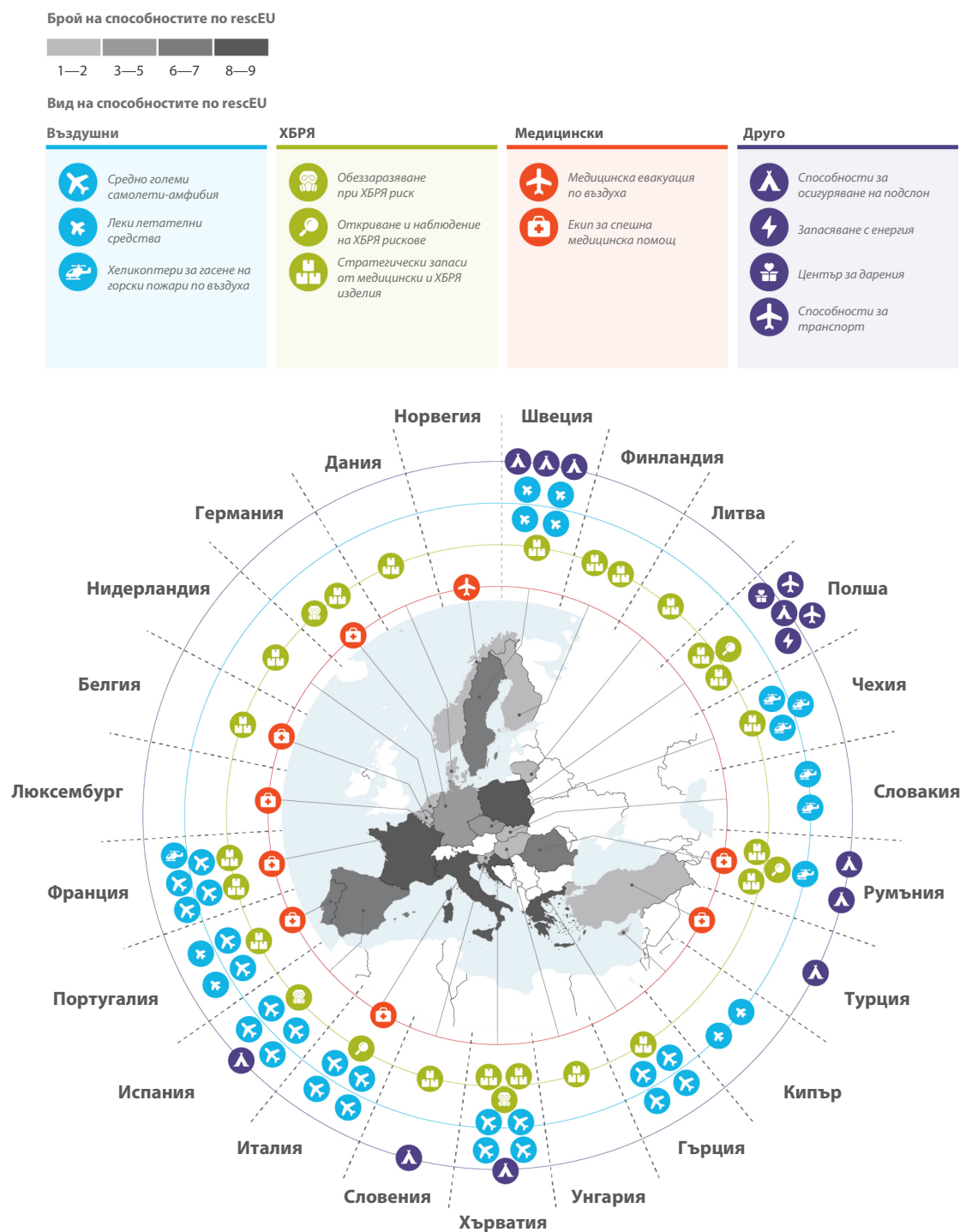
NextGenerationEU

През декември 2020 г. като извънреден отговор на кризата поради COVID-19, Съветът е приел [Инструмента на Европейския съюз за възстановяване](#) (известен като инструмента NGEU), по който чрез общи заеми е трябвало да бъдат отпуснати средства на обща стойност над 800 млрд евро (по текущи цени). Той е създаден в много кратък срок като еднократен, временен инструмент, допълващ многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. на стойност 1,211 млрд. евро. Финансирането се изпълнява под формата на безвъзмездна финансова помощ и заеми за държавите членки чрез Механизма за възстановяване и устойчивост (около 90 % от неговия бюджет) и шест други разходни програми на ЕС, една от които е резервът rescEU, за който са разпределени до 2,0 млрд. евро.

- 05** Значението на поддържането на необходимите граждански способности на приемливо ниво, с оглед на предотвратяването, възстановяването и реагирането при бедствия, е подчертано в [доклада на Саули Нийнистю](#) относно засилването на гражданската и военната готовност и подготвеност на ЕС, който е [одобрен от Съвета](#) през декември 2024 г. От своя страна този доклад е бил използван при изготвянето на [европейската стратегия за Съюз на подготвеност](#), публикувана от Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност през март 2025 г., и на [стратегията на ЕС за натрупване на запаси](#), публикувана от Комисията през юли 2025 г. Също през юли 2025 г. Европейската комисия е публикувала своето [предложение за регламент относно Механизма за гражданска защита на Съюза и подкрепата от Съюза за подготвеността и реакцията при извънредни здравни ситуации](#), който да замени Решение № 1313/2013/ЕС. Предложеният бюджет на МГЗС, в размер на 10,7 млрд. евро за МФР за периода 2028—2034 г., е значително по-голям от настоящия.

06 През 2019 г. rescEU е създаден като стратегически резерв за европейските способности и запаси за реагиране при бедствия и е изцяло финансиран от ЕС. В края на 2025 г. способностите по rescEU се намират в 23 държави — членки на ЕС, и в участващите държави извън ЕС (*фигура 2*).

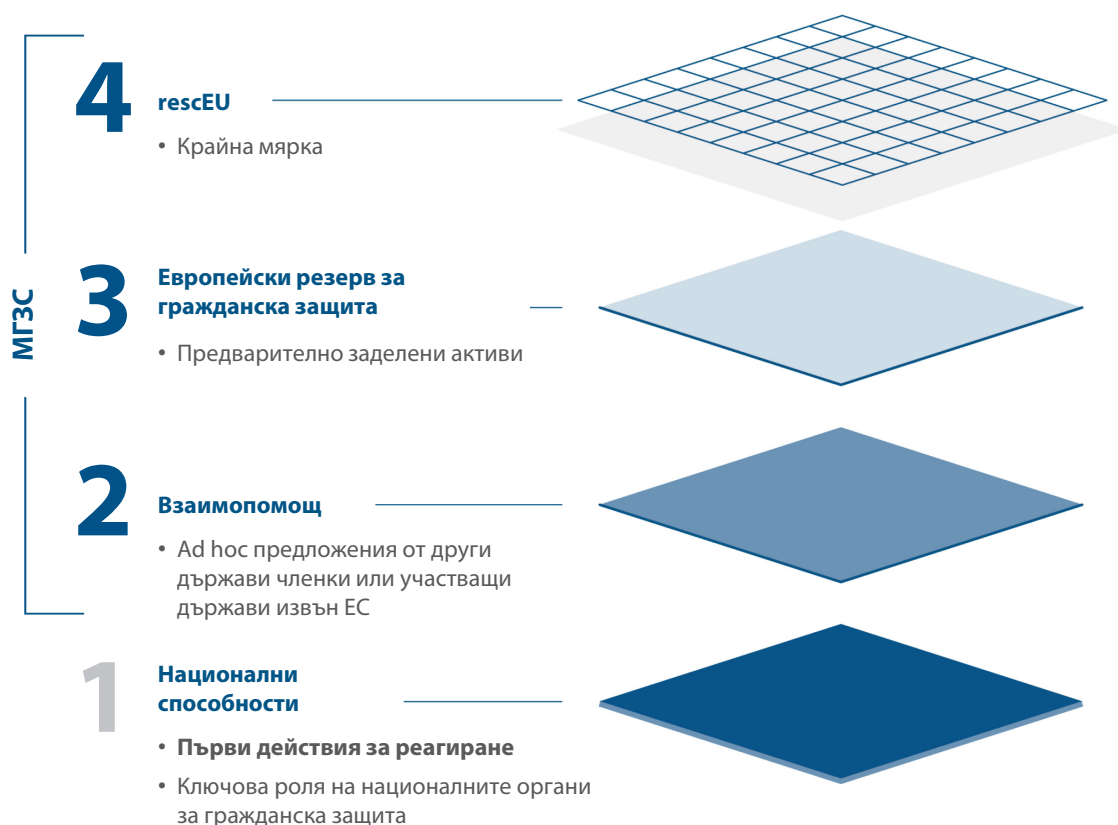
Фигура 2 | Способности по резерва RescEU

Източник: ЕСП, по данни от Европейската комисия. Карта: Евростат.

07 RescEU е замислен като крайна мярка², с която ЕС да реагира при бедствия, когато наличните способности на национално равнище или предварително заделените способности от държавите членки за Европейския резерв за гражданска защита (ЕРГЗ), не могат да осигурят ефективна реакция. За разлика от способностите по ЕРГЗ, използването на резерва rescEU е задължително, когато няма други налични способности (*фигура 3*)³. Резервът включва самолети и хеликоптери за гасене на пожари, самолет за медицинска евакуация и резерв от медицински изделия и полеви болници за реагиране при извънредни здравни ситуации. Резервът rescEU включва също така запаси за действия за реагиране при химични, биологични, радиологични и ядрени (ХБРЯ) рискове, както и оборудване за подслон, транспортни активи и генератори за електричество.

Фигура 3 | Система за реагиране в рамките на МГЗС

Източник: ЕСП, въз основа на информация от Комисията.

² Съображение 22 от [Регламент \(ЕС\) 2021/836](#) за изменение на Решение 1313/2013/ЕС относно Механизма за гражданска защита на Съюза.

³ Член 12 от [Решение 1313/2013 \(изменено\)](#).

Роли и отговорности

- 08** Тъй като гражданската защита е национален прерогатив, държавите — членки на ЕС, (и участващите държави извън ЕС) носят основната отговорност за нея. Комисията предоставя подкрепа в трите области на гражданска защита: превенция, готовност и реагиране. Основната отговорна роля се изпълнява от генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ECHO). През периода 2021—2027 г. Органът на Комисията за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации (HERA) участва и в осигуряването на медицински запаси и материали за спешни ситуации с ХБРЯ риск в рамките на rescEU, с цел по-добра подготовка и реагиране при евентуални сериозни заплахи за общественото здраве. За тази цел HERA е предоставила средства по NGEU на ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ чрез споразумение за съвместно делегиране.
- 09** В ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ Координационният център за реагиране при извънредни ситуации е в основата на МГЗС. Центърът работи 24/7 през цялата година и осигурява наблюдение в реално време и незабавна реакция при бедствия по света. Той действа като координационен център между всички държави — членки на ЕС, десетте участващи държави извън ЕС, засегнатата държава — която може да бъде всяка държава по света — и експертите в областта на гражданската защита и хуманитарната помощ.
- 10** Способностите по rescEU се финансират предимно чрез покани за представяне на предложения, публикувани от Комисията, но Комисията може да предоставя безвъзмездна финансова помощ пряко на държавите — членки на ЕС, и на участващите държави извън ЕС без открита покана за представяне на предложения⁴. Компетентните органи и други упълномощени органи от държавите членки и участващите държави извън ЕС са допустими бенефициенти на финансова подкрепа от Комисията (наричани също „бенефициенти по проекти“) и впоследствие отговарят за осигуряването чрез обществени поръчки на способности по rescEU и за тяхната поддръжка.

⁴ Член 12.3в от [Решение № 1313/2013](#).

Обхват и подход на одита

- 11** Одитът на ЕСП беше съсредоточен върху периода 2022—2024 г., за който бяха предвидени най-големи бюджетни разходи за способностите по rescEU, включително NGEU, през МФР за периода 2021—2027 г. Стойността на договорената безвъзмездна финансова помощ по rescEU, финансирана посредством покани за представяне на предложения, публикувани през този период, представлява около 70 % от общия бюджет на Механизма за гражданска защита на Съюза (включително NGEU) за целия период 2021—2027 г. (3,7 млрд. евро).
- 12** Гражданската защита, а напоследък и подготвеността като цяло, заемат челно място в политическия дневен ред на ЕС, в резултат на изменението на климата, пандемията от COVID-19 и военната агресия на Русия в Украйна.
- 13** През 2016 г. ЕСП извърши [одит](#) на координацията от страна на МГЗС на реакцията при бедствия извън ЕС и проследи изпълнението на отправените препоръки в [Годишния доклад за изпълнението за 2019 г.](#)
- 14** В настоящия одит ЕСП се съсредоточи върху планирането и използването на резерва rescEU, създаден през 2019 г. По-конкретно, ЕСП провери дали:
- а) Комисията е разгледала нуждите и недостига на равнище ЕС и дали е осигурила способностите по rescEU, в съответствие с установените нужди;
 - б) финансираните по rescEU проекти са били изпълнени ефективно, включително тяхната поддръжка;
 - в) резервът rescEU е бил използван ефективно за изпълнението на искания за помощ при бедствия и дали е използван като крайна мярка, както е било първоначално предвидено.
 - г) посочените причини за отказ на исканията за активиране са били основателни.

- 15** Одитът обхваща поканите за представяне на предложения по rescEU, финансираните проекти и действията за реагиране от 2022 г. до 2024 г., управлявани от ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“. ЕСП също така одитира Органа на Комисията за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации във връзка с двете покани за представяне на предложения за материали за спешни ситуации с ХБРЯ риск и трите проекта от извадката по тези покани, тъй като те са финансирани чрез споразумение за съвместно делегиране между Органа и ГД „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (вж. точка **08**). Въз основа на наличните данни към 31 декември 2024 г. 31 % от проектите по поканите за представяне на предложения по rescEU са функционирали изцяло или частично. ЕСП се съсредоточи върху покани за представяне на предложения, насочени към различни способности по rescEU: активи за гасене на пожари от въздуха, материали за спешни ситуации с ХБРЯ риск, медицински запаси, спешно транспортиране, мобилни подслони и генератори за електричество.
- 16** Критериите, приложени при подбора на държавите членки, поканите за представяне на предложения и проектите, са същественост, вид способност, географско местоположение и степен на изпълнение на проекта. ЕСП одитира действия за реагиране само в държавите членки, включени в извадката от покани за представяне на предложения и проекти, въз основа на съществеността и вида на способността (*приложение II*). В одитната популация на ЕСП при поканите за представяне на предложения по резерва rescEU най-големият дял от разходите се пада на способностите във връзка със спешни ситуации с ХБРЯ риск, а най-големият брой действия за реагиране по rescEU се пада на активирането на противопожарната защита.
- 17** Както държавите — членки на ЕС, така и участващите държави извън ЕС в рамките на МГЗС могат да кандидатстват по покани за представяне на предложения по линия на rescEU. По отношение на географския обхват одитът обхваща безвъзмездната финансова помощ, отпусната на държавите — членки на ЕС. Извадката на ЕСП от действия за реагиране обхваща активирането както в рамките на ЕС, така и извън него (*приложение II, фигурата*).
- 18** ЕСП извърши своя одит в периода от април до декември 2025 г. посредством документни проверки, одитни посещения на място в четири държави членки (Италия, Полша, Финландия и Франция) и събеседвания с бенефициенти, органи и заинтересовани страни. *Одитната методология* на ЕСП следва международните одитни стандарти, публикувани от *Международната организация на върховните одитни институции (ИНТОСАЙ)*.

Приложение II — Извадки на ЕСП

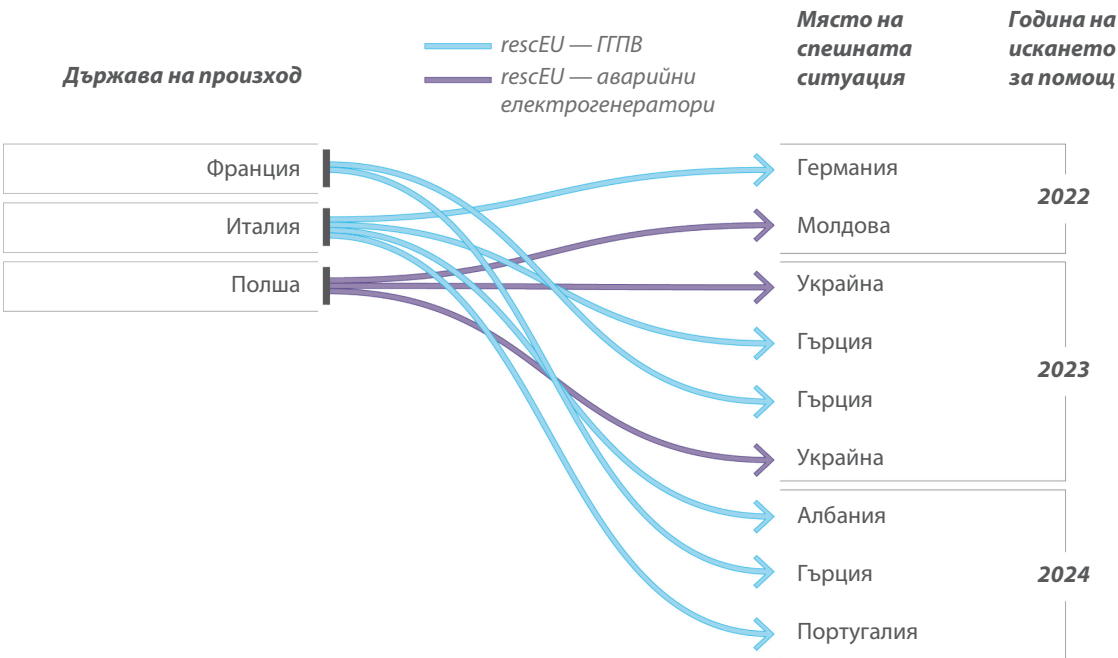
Таблица | Извадка от 6 покани за представяне на предложения по линия на rescEU, 1 пряко възложена обществена поръчка и 8 проекта по тях

✓ Приключен
➔ Неприключен

Номер на поканата	Номер на проекта	Вид на проекта	Източник на финансиране	Статус на проекта	Бюджет (в евро)
1	1	Летателни средства за гасене на пожари от въздуха	МФР	➔	100 000 000
2	2	ХБРЯ и медицински запаси	NGEU	➔	242 236 085
	3	ХБРЯ и медицински запаси	NGEU	➔	100 615 766
3	4	Спешен транспорт	NGEU	➔	135 848 000
4	5	Мобилни подслони	NGEU	➔	35 515 202
5	6	ХБРЯ и медицински запаси	NGEU	➔	187 583 204
6	7	Летателни средства за гасене на пожари от въздуха	МФР	✓	4 753 770
Пряко договаряне	8	Генератори за електричество	NGEU	➔	114 965 450

Източник: ЕСП, въз основа на данни, предоставени от Европейската комисия.

Фигура | Извадка от 9 действия за реагиране по rescEU

Източник: ЕСП, въз основа на данни, предоставени от Европейската комисия.

Съкращения

Съкращение	Определение/обяснение
CECIS	Обща система за спешна комуникация и информация
ЕCHO	Генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ на Европейската комисия
ЕРГЗ	Европейски резерв за гражданска защита
ERCC	Координационен център за реагиране при извънредни ситуации
HERA	Орган за готовност и реакция при извънредни здравни ситуации
NextGenerationEU (NGEU)	NextGenerationEU
ГГПВ	Гасене на горски пожари от въздуха
МГЗС	Механизъм за гражданска защита на Съюза
МФР	Многогодишна финансова рамка
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите
ХБРЯ	Химични, биологични, радиологични и ядрени (рискове)

Отговори на Европейската комисия

<https://www.eca.europa.eu/bg/publications/SR-2026-17>

Хронология

<https://www.eca.europa.eu/bg/publications/SR-2026-17>

Одитен екип

Специалните доклади на Европейската сметна палата представят резултатите от нейните одити на политики и програми на ЕС или теми, свързани с управлението, в конкретни бюджетни области. ЕСП подбира и разработва одитните си задачи така, че те да окажат максимално въздействие, като отчита рисковете за изпълнението или съответствието, проверявания обем приходи или разходи, предстоящите промени, както и политическия и обществен интерес.

Настоящият одит на изпълнението беше извършен от Одитен състав III „Външни действия, сигурност и правосъдие“, първоначално оглавяван от Bettina Jakobsen — член на ЕСП, а впоследствие от George-Marius Hyzler. Одитът беше ръководен от члена на ЕСП George-Marius Hyzler, със съдействието на Romuald Kayibanda — ръководител на неговия кабинет, и Annette Farrugia — аташе в кабинета; Margit Spindelegger — главен ръководител; Naiara Zabala Eguiraun — ръководител на задача; Tomasz Kapera и Michele Scardone — одитори. Richard Moore предостави езикова подкрепа. Dunja Weibel предостави подкрепа за графичното оформление, а Joanna Piotrowicz — административна подкрепа.

АВТОРСКО ПРАВО

© Европейски съюз, 2026 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба на информация е определена в [Решение № 6—2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (например в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторната употреба.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права.

Снимка на корицата: © Chalabala – stock.adobe.com.

Фигура 1, приложение I, фигура 1 и приложение I, фигура 2 — икони: Тези фигури са създадени с ресурси от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права са запазени.

Каре 8 — икона: Тази фигура е създадена с ресурси от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права са запазени.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

HTML	ISBN 978-92-849-7729-1	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/5076090	QJ-01-26-028-BG-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7730-7	ISSN 1977-5814	doi:10.2865/9867243	QJ-01-26-028-BG-N

ЦИТИРАНЕ НА ПУБЛИКАЦИЯТА

Европейска сметна палата, [Специален доклад 17/2026](#) „Резерв rescEU в рамките на Механизма за гражданска защита на Съюза — ценен ресурс за европейската гражданска защита, въпреки някои пречки за изпълнението и устойчивостта, дължащи се на слабости в планирането“, Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

Европейската сметна палата (ЕСП) разгледа планирането и изпълнението от страна на Комисията на проекти, насочени към създаването и натрупването на запаси в резерва rescEU, както и тяхното използване. Резервът rescEU представлява три четвърти (2,9 млрд. евро) от финансирането по Механизма за гражданска защита на Съюза за периода 2021—2027 г.

ЕСП заключава, че резервът rescEU е предоставил ценен принос за европейската гражданска защита чрез придобиването и наемането на различни способности по rescEU и чрез използването им по време на криза. Одиторите констатираха обаче, че слабостите в планирането на поканите за представяне на предложения са се отразили върху изпълнението и устойчивостта на проектите. В някои случаи процедурите, свързани с искането за възстановяване на разходи за действия за реагиране, са били тромави. ЕСП отправя препоръки за справяне с тези проблеми.

Специален доклад на ЕСП съгласно член 287, параграф 4, втора алинея от ДФЕС.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/contact
Уебсайт: eca.europa.eu
Социални медии: @EUauditors